

Boj o studenty a vietnamská cesta

České vysoké školy bojují o studenty. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR registruje 26 veřejných vysokých škol, 2 státní vysoké školy a 44 soukromých vysokých škol. To je bezesporu na českou kotlinu více než dost. Do prvních ročníků těchto 72 vysokých škol nastupuje každoročně okolo 100 tis. nových studentů. Ve srovnání s tím se v ČR narodilo 117 153 (r. 2010), 108 673 (r. 2011), 108 576 (r. 2012) a 106 751 (r. 2013) dětí. V současnosti se na vysoké školy každoročně dostane asi 40 až 50 % populace ročníku, tj. asi 45–55 tis. českých studentů. Z toho logicky plyne, že na vysoké školy v ČR přichází studovat nemalý počet studentů ze zahraničí a dálkových studentů (např. státních zaměstnanců, kteří si doplňují vzdělání). Také je známo, že studijní obory jsou naplněny nerovnoměrně, humanitní obory převažují nad technickými a přírodovědnými, trh práce nepotřebuje tolik vysokoškoláků, úroveň vysokoškolského vzdělání logicky klesá, ale to bohužel na věci nic nemění.

Aby obstály, tak se české univerzity stále častěji poohlíží po nových studentech ze zahraničí. Statistiky uvádí, že počet zahraničních studentů se ve srovnání s rokem 1989 zvýšil dvanáctinásobně. V hledáčku jsou především studenti ze Slovenska, zemí bývalého Sovětského svazu, z Vietnamu, Číny, Mongolska a dalších asijských zemí, ale i z Latinské Ameriky a Afriky.

Chci se krátce zamyslet nad studenty z Vietnamu. S tím souvisí i postavení vietnamské komunity v ČR, která již získala statut národnostní menšiny. Renomé této komunity se výrazně zlepšuje. Češi oceňují na Vietnamcích především jejich pracovní nasazení. Je známo, že vysoce motivovaní mladí Čechovietnamci třetí generace patří k výborným studentům. Hledání studentů ve Vietnamu se zaměřuje na velká města Hanoj a Ho Či Minovo Město (dříve Saigon). Vietnamců je okolo 90 milionů, takže ze světového hlediska se jedná o velmi početný a navíc demograficky mladý národ. I když je celosvětovým trendem jít studovat do USA, tam směřují především děti z bohatých vietnamských rodin, tak potenciálních uchazečů o studium v ČR je ve Vietnamu hodně. K tomu přispívá i vliv někdejších vietnamských absolventů českých, resp. československých univerzit, kteří stále velmi dobře hovoří česky a často zastávají významné pozice. Za 65 let od navázání diplomatických styků s Vietnamem vystudovalo u nás okolo

10 000 Vietnamců, mezi nimi i místopředseda vlády Vietnamu, několik ministrů, náměstků ministrů a profesorů vietnamských univerzit. Bohužel se jedná již o generaci dnešních šedesátníků, která neměla v 90. letech u nás pokračování, což je škoda. Snahou je, alespoň v menší míře, navázat na úspěšnou tradici vietnamských studentů v ČR. Prvním a nejdůležitějším úkolem pro potenciální vietnamské studenty v ČR je překonat jazykovou bariéru. Za podpory vietnamského ministerstva školství byla v Hanoji zřízena škola, kde se mladí Vietnamci učí česky v intenzivním půlročním kurzu. Výuku zajišťují jak Vietnamci, kteří v ČR studovali, tak čeští lektori. Škola připravuje budoucí studenty pro ČVUT, VŠCHT a ČZU. Překonat ostatní rozdíly – kulturní, stravovací, dopravní, klimatické atd., mezi životem v Česku a Vietnamu, je pro mladé Vietnamce asi menší problém. Z českého pohledu snad komicky vyznívá dotaz jedné z hanojských mladých adeptek na studium v ČR, která se zajímala o životní náklady: „..... kolik stojí v Praze kilo žabího masa?“

Ne všichni uchazeči o studium v ČR jsou však perspektivní a svoji důležitou roli zde hraje Velvyslanectví ČR v Hanoji. Zde musí mladí Vietnamci absolvovat pohovor v češtině, na základě kterého získají vízum k pobytu v ČR.

I přes všechny zmiňované rozdíly a těžkosti „zlákat“ vietnamské studenty ke studiu na technických univerzitách v ČR se domnívám, že se jedná o správný trend, který si zaslouží podporu. Ať se nám to líbí nebo ne, Češi vymírají. Demografická prognóza ukazuje, že při současném trendu růstu populace klesne v roce 2100 počet Čechů na 8 mil. (v současnosti má ČR okolo 10,5 mil. obyvatel včetně 430 tis. cizinců). Nevím, nakolik se oněch nepříznivých 8 milionů dá změnit, ale kdo jiný než sami Češi se musí postarat o svoji budoucnost.

Na druhé straně ne všichni mladí Vietnamci, kteří obdrží české vízum, to se studiem myslí vážně a někteří započaté studium nedokončí. Další otázkou je, kolik vietnamských absolventů českých vysokých škol se vrátí do Vietnamu a kolik jich zde zůstane. Obě tyto varianty jsou pro nás výhodou, protože prohloubí vztahy se zemí s velkou dynamikou a perspektivou, ve které má ČR stále vysokou prestiž.

Bohumil Kratochvíl